

Sporazum o zdravstveni zaščiti delavcev z dobrim ravnanjem in uporabo kristalnega kremenca ter z izdelki, ki ga vsebujejo

- (1) Glede na to, da je kristalnega kremenčevega stekla v naravi v obilju, ga je v zemeljski skorji le 12 %. Kristalno kremenčevo steklo je po navadi v različnih drugih mineralih in mineralnih izdelkih.
- (2) Glede na to, da industrija intenzivno uporablja dve kristalni obliki kremenca, npr. kremenjak in kristobalit. Obe obliki so v prodaji v obliki peska, kar je zrnat material, ali po v obliki moka, ki se sestoji iz delcev, ki manjši od 0,1 millimetra.
- (3) Glede na to, da se uporablja kristalno obliko kremenca in materiale/izdelke /surovine, ki vsebujejo kristalno obliko kremenca v različnih industrijskih panogah, med katere ne spadajo zgolj kemična industrija, proizvodnja keramike, gradbeništvo, proizvodnja kozmetičnih izdelkov, proizvodnja čistil, elektronika, livarne, steklo, hortikultura, prosti čas, kovinska in strojna, premazi vključno s barvanjem, farmacevtska in kot filtracijski medij v številnih drugih industrijskih panogah.
- (4) Glede na to, da je Znanstveni komite za sevanja pri delu (SCOEL)¹ Evropske Komisije sklenil, med drugim, "da je glavni učinek vdihavanja kristalinske oblike kremenca silikoza. Obstaja dovolj informacij, iz katerih je možno sklepati, da je relativna nevarnost pljučnega raka pri osebah z silikozo večja, (kot pri osebah, ki nimajo silikoze čeprav so izpostavljeni kremenovemu prahu v kamnolomih in v keramični industriji). Zato bo preprečevanje nastopa silikoze zmanjšalo nevarnost nastanka raka. Ker ni možno jasno določiti meje razvoja silikoze, bo vsako zmanjšanje izpostavljenosti tudi zmanjšalo nevarnost za silikoza."
- (5) Glede na to, da, se zdi očitno, da obstajajo dokazi, da je v različnih industrijah spremenljiva vplivnost učinkov Vdihavane kristalnega kremenca.
- (6) Glede na to, da obstaja vrsta številnih osupljivih faktorjev v epidemiologiji pljučnega raka, kot npr. pri kajenju, radonu in policikličnih aromatičnih hidrokarbanov.
- (7) Glede na to, da trenutno na ravni EU ni meje za izpostavljenost vdihljivemu kremenca v kristalni obliki pri delu in se razlikujejo meje izpostavljenosti pri delu na nacionalni ravni.
- (8) Glede na to, da se vdihavano kristalno kremenčevo steklo razlikuje v več pogledih - vključno zaradi velikih količin, v katerih se pojavlja - od situacij, ki jih po navadi obravnavajo varnostni predpisi za zaščito delavca. Zaradi tega je pričujoči sporazum, ki je v več pogledih enkraten, primerno orodje za obravnavo te posebne substance. (ukrepanje v zvezi s to posebno substanco)
- (9) Glede na to, da ravnajo pogodbenice v trdnem prepričanju, da bo ta sporazum prispeval k zaščiti delovnih mest in varoval ekonomsko prihodnost panog in podjetij.

---

¹ SCOEL SUM Doc 94-final o vdihljivega kristalno kremenčevega stekla, junij 2003.

- (10) Glede na to, da bodo družbe po njihovih najboljših močeh poskušale omogočiti uporabo tega sporazuma v vseh podjetjih znotraj celotnega sektorja, ki ga zastopajo.
- (11) Glede na to, da bodo stranke po tem sporazumu ravnale v skladu s členom 139 (1) in (2) pogodbe ES.

Glede na zgoraj navedeno, sklenejo stranke naslednji Sporazum o preprečevanju in zdravstveni zaščiti delavcev z dobrim ravnanjem in uporabo kristalnega steklenčevega stekla ter z izdelki, ki ga vsebujejo.

1. člen - Cilji

Namen tega sporazuma je:

- zaščititi zdravje zaposlenih in drugih oseb, ki so pri delu izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu kremenu pri materialih/izdelkih/surovinah, ki vsebujejo kristalino kremenčevega stekla
- minimiziranje izpostavljenosti vdihljivemu kristalnemu kremenčevemu steklu na delovnem mestu tako, da se bodo uporabljale dobre prakse, ki so bile v tem sporazumu določene z namenom preprečevanja, odpravljanja ali zmanjševanja nevarnosti za zdravje pri delu, ki se nanašajo na vdihljiv kristalni kremen.
- povečanju znanja o potencialnih zdravstvenih učinkih vdihljivega kristalnega kremena in o dobrih praksah.

2. člen - Obseg

- (1) Ta sporazum se nanaša na proizvodnjo in uporabo vdihljivega kristalnega kremena, kakor tudi na materiale/izdelke/surovine, ki vsebujejo vdihljiv kristalni kremen, kar bi lahko potencialno pripeljalo do izpostavljenosti vdihljivega kristalnemu kremenu. Opis industrij, ki jih to zadeva, je podan v Prilogi 5 tega sporazuma.
- (2) Obseg tega sporazuma vključuje k navedenemu pomožne dejavnosti, kot so rokovanje z -, shranjevanje in transport. Velja tudi za mobilna delovna mesta. Mobilna delovna mesta so lahko predmet posebnih pravil po tem sporazumu.
- (3) Ta sporazum velja tako za pogodbene stranke, kor tudi za delodajalce in delojemalce, tako kot so v tem sporazumu določeni.

3. člen - Definicije

- (1) Delodajalec(ci) pomeni posamezno podjetje zastopane panoge, ki jo v tem sporazumu posredno ali neposredno zastopa pogodbeni stranka.
- (2) 'Delojemalec(ci)' pomeni delavca, ki ga v tem sporazumu posredno ali neposredni zastopa pogodbeni stranka in predstavlja delojemalce, ki bi lahko bili običajno (vedno) ali le občasno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu kremenu. Pod pojmom delojemalec je razumeti delavce, ki delajo polovičen (skrajšan) delovni čas, polni delavni čas, kot tudi tiste, ki so zaposleni za določen čas, ter tiste delavce, ki upravljajo določena dela pod neposrednim nadzorstvom delodajalca (npr. začasni/detaširani delavci).
- (3) 'Predstavniki delavcev' pomenijo predstavnike delavcev s posebno odgovornostjo za varnost in zdravje delavcev: vsaka oseba, ki je bila izvoljena, izbrana, ali imenovana skladno z državnimi pravnimi predpisi in/ali s praksami zastopanja delavcev, kadar se pojavijo problemi, ki se nanašajo na varnost in varovanje zdravja delavcev pri delu.
- (4) 'Pogodbene stranke oz pogodbenice' so podpisniki tega sporazuma.

- (5) 'Vdihljivi kristali kremen' pomeni del mase inhaliranih delov kristalnega kremena, ki vdre v dihalne poti, kjer ni migetalk. Alveolarno frakcioniranje, ki je ciljna specifikacija za instrumente vzorčenja, je definirana v skladu s § 5.3. evropskega standarda EN 481: Atmosfera na delovnem mestu - definicija velikosti frakcij za merjenje delcev, ki se prenašajo z zrakom.
- (6) 'Dobre prakse' pomenijo splošna načela smernice 89/391 in poglavja II smernice 98/24, ki je bilo naprej razvito in ilustirano v Prilogi 1 tega dokumenta, ki je občasno lahko posodobljen.
- (7) 'Delovišče' pomeni delujočo entiteto, kjer se pojavi vdihljiv kristalni kremen. Shranjevanje in transport se smatrajo kot ločena delovišča, razen če sta povezana s proizvodnjo ali mesti, kjer se izvaja uporaba. Mobilna delovna mesta se ravno tako smatrajo kot delovišča.
- (8) 'Neuporaba' pomeni neupoštevanje sporazuma vključno z drobrimi praksami, kot je določeno pod (6) zgoraj, kar ima za posledico, da so delojemalci bolj izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu kremenu in posledično povečano tveganje za zdravje, katerimu bi se bilo možno izogniti s upoštevanjem dobrih praks.
- (9) 'Nacionalne prakse' pomenijo smernice, ki so jih izdali kompetentni (pristojni) organi ali v industriji dogovorjena vodila oziroma standardi, ki pa niso zakonska ureditev ali predpis.

4. člen - Načela

- (1) Pogodbenice bodo sodelovale, da povečajo znanje o učinkih vdihljivega kristalnega kremena na zdravje, posebno pa z raziskovanjem, spremljanjem (monitoringom) in širjenjem dobrih praks.
- (2) Pogodbenice priznavajo, da je obstaja potreba po evropski zaščitni strategiji za vdihljiv kristalni kremen. Vendar pa to me pomeni, da se lahko podpis tega sporazuma smatra kot priznavanje nekontrolirane izpostavljenosti v določeni panogi ali dejansko izpostavljenost v celotni panogi.
- (3) Pogodbenice potrjujejo, da bodo splošna načela smernic 89/391 in 98/24 o zaščiti zdravja in varnosti delavcev pred nevarnostim, ki se nanašajo na kemične snovi pri delu ostala za vse čase v uporabi (vključno s 4. členom: določitev in ocenjevanje nevarnosti; 5. členom: preprečevanje nevarnosti; 6. člen: posebna zaščita in ukrepi preprečevanja; 7. člen: pripava za slučaje nesreč, pripetljajev in slučaje v sili; 8. člen: informacije in izobraževanje delojemalcev).
- (4) Pogodbenice se strinjajo, da kristalni kremen in materiali/izdelki/surovine, ki vsebujejo kristalni kremen, kot je v nadaljevanju opisano v dodatku 5 tega dokumenta, kot osnovne, koristne in pogosto kot nujne komponente/sestavine v velikem številu industrijskih in drugih strokovnih aktivnostih prispevajo k zaščiti delovnih mest, ter zagotavljajo ekonomsko prihodnost panog in družb, in naj se zaradi tega nadaljuje njihova proizvodnja in njihova široka uporaba.
- (5) Pogodbene stranke se strinjajo, da bo implementacija 'dobrih praks', kot so pojasnjene v dodatku 1 k temu sporazumu, učinkovito prispevala k upravljanju tveganja s preprečevanjem, oziroma tam, kjer tega v danem trenutku ni možno doseči, k zmanjševanju izpostavljenosti vdihljivemu kristalnemu kremenu z uporabo primernih ukrepov preprečevanja in zaščitnih ukrepov z aplikacijo poglavja II smernice 98/24.
- (6) Ta sporazum pomeni dolžnosti delojemalcev in delodajalcev brez škode (vpliva) na izpolnjevanje nacionalnega prava in prava evropske skupnosti na področju zdravja in zaščite vseh delavcev.
- (7) V kolikor se pokaže, da so veljavne nacionalne prakse bolj stroge kakor zahteve, ki so določene s tem sporazumom, se bodo delojemalci in delodajalci držali teh nacionalnih praks.

5. člen - Dobre prakse

- (1) Pogodbenice bodo skupno prevzele dobre prakse tako, kot so predstavljene v dodatku 1 tega dokumenta.
- (2) Delodajalci, delojemalci in predstavniki delavcev si bodo skupaj po najboljših močeh prizadevali implementirati dobre prakse na ravni delovišč in jih bodo poleg tega, v kolikor je to smiselno, uporabili tudi pri osebah, ki tam niso redno zaposlene in ki bodo na delovišču temu izpostavljene, med katere spadajo npr. tudi pogodbeno vezane osebe-izvajalci (npr. tako, da bodo dobre prakse vključili kot del pogodbenih določil).
- (3) Dodatek 1 se lahko prilagodi glede na postopek, ki je predpisan v dodatku 7.
- (4) Delodajalci se obvezujejo, da bodo organizirali periodična usposabljanja in vsi delojemalci, ki so zajeti v to usposabljanje, se obvezujejo, da se bodo udeležili periodičnih usposabljanj z ozirom na implementacijo dobrih praks².

6. člen - Spremljanje izvajanja- nadzorjevanje (monitoring)

- (1) Na vsako delovišče bo nameščen sistem spremljanja (monitoring) uporabe dobrih praks. Za ta namen, bo s strani delodajalca določen zaposleni (npr. vodja ekipe delovišča) za vsako delovišče, ki bo nadzoroval uporabo dobrih praks. On/ona bo poročal določenemu posamezniku pod točko (2), ko bodo to od njega zahtevali.
- (2) S strani delodajalca bo imenovana oseba v skladu z določbami iz 7. člena Uredbe št. 89/391 (ES), ki bo redno nadzorovala uporabo ali ne-uporabo dobrih praks. On/ona bo povezana z osebami, ki so bili določeni pod točko (1) zgoraj glede na načrta/postopka, ki v okviru njegove/ njene odgovornosti, po tem, ko se je posvetal(a) z delavskim svetom podjetja in predstavniki delavcev, ker je to možno uporabiti.
- (3) Za nadzorjevanje (monitoring) prahu, bodo delojemalci sledili relevantnim protokolom za nadzorjevanje prahu, tako kot je predlagano v dodatku 2. Ta(e) protokol(e) se lahko prilagodi glede na določene potrebe manjših delovišč in lahko dopuščajo naključno izbiro delovišča v primeru številnih manjših delovišč v določenih panogah.

7. člen - Poročanje, izboljšave

- (1) Delodajalci in delojemalci bodo s podporo predstavnikov delavcev skupaj in nenehno stremeli k spoštovanju dobrih praks in k izboljšanju njihove uporabe.
- (2) Delodajalci bodo poročali o uporabi/neuporabi in izboljšanju preko oseb, ki so bile določene v skladu z določbami iz (2) točke 6. člena vsako drugo leto, vendar prvič v letu 2008 (poročilo o podatkih iz leta 2007).
Oblika poročila je bila s strani pogodbenih strank skupaj razvita in je v dodatku 3 tega sporazuma.
- (3) Pogodbeni stranki se strinjata, da se bo število situacij ne-uporabe na delodajalca postopoma zmanjšalo med trajanjem tega sporazuma, razen če se izkaže, da je število situacij ne-uporabe tako, da ne dopušča nadaljnih izboljšav, pri čemer pa si bo delodajalec po njegovi najboljši moči prizadeval ohraniti tako stanje kakor je.
- (4) Poročanje Svetu pod točko (2) zgoraj bo izvajala/vodila ustrezna pogobena stranka na konsolidirani osnovi. Vendar se naj doda h konsolidiranemu poročilu dodatek v obliki seznama tistih delovišč, ki so večkrat v situaciji, ko te dobre prakse niso bile uporabne.

---

² Glej 13. člen smernice 89/391.

8. člen: Svet

(1) Načelo

Glavni cilj, ki ga zasleduje Svet, je identificirati obstoječe probleme in predlagati možne rešitve. Svet bo pri tem edini in ekskluziven organ nadziranja implementacije in interpretacije sporazuma.

(2) Naloge

Svet bo pregledal poročila 7. člena in bo izdal zbirno poročilo najkasneje 30. junija naslednjega leta, v katerem bo napravil povezetek uporabe, ne-uporabe in izboljšav, kjer bo navedel raven uporabe oz. ne-uporabe za vsak industrijski sektor, ter navajal ustrezne razloge in izdal s tem povezana priporočila. Zbirno poročilo bodo izročili pogodbenicam in njihovim članom, Evropski komisiji in nacionalnim organom, ki so odgovorni za varnost delavcev in mora biti označeno s pripombo "zaupni/občutljivi poslovni podatki". Direktorski povzetek bo, če je tako željeno, dostopen javnosti. Junija 2007 naj bo oblika zbirnega poročila drugačnega formata, vsebuje naj povzetek, osnovan na tistih podatkih, ki jih bodo dale pogodbenice. Poleg tega naj vsebuje stanje implementacije in priprave za prvo poročanje v letu 2008.

V primeru ponavljajočih se ne-uporab, ko so te rezultat ponavljajočih se in neupravičenih neuspehov implementiranja korektivnih ukrepov, se bo Svet odločil o potrebnih ukrepih, ki jih je treba storiti glede teh situacij.

Dodatno k tem zgoraj omenjenim nalogam, bo imel Svet tudi naslednje naloge: (a) razprava in razreševanje katerih koli pomembnih vprašanj za delovanje sporazuma; (b) razreševanje katerih koli konfliktov in interpretacija vprašanj tega sporazuma, vključno s tistimi vprašanji, ki jih postavlja posamezna pogodbenica, delodajalci in delojemalci; (c) izdaja priporočil o morebitnih revizijah tega sporazuma; (d) komunikacija z drugimi strankami; in (e) prilagajanje dobrih praks v skladu s dodatkom 7.

(3) Sestava

Svet, ki ga sestavljajo predstavniki pogodbenic, kateri so bili od njih imenovani prvič na dan podpisa tega sporazuma, vsak za obdobje štirih let, kjer je število zastopajočih delodajalcev enako številu zastopajočih delojemalce. Pogodbenice lahko istočasno ali po potrebi naknadno določijo enega nadomestnega člana za vsakega člana Sveta, kateri lahko spremljajo kot tihi opazovalci ali po potrebi nadomestijo člane Sveta z namenom zagotavljanja kontinuitete in ustreznega strokovnega znanja in izkušenj. Velikost Sveta naj bo takšna, da bo njihovo delo v praksi učinkovito in določeno na največ 30 oseb (npr. 15/15) vključno s predsedniki iz 3. člena dodatka 6. V primeru umika od Sporazuma ali izstopa iz Sporazuma ene od pogodbenih strank ali prenehanja njenega obstoja, ali pristopa nove pogodbene stranke k sporazumu v času trajanja mandata Sveta, bodo pogodbenice ustrezno prilagodile članstvo Sveta in pri tem upoštevale zgornjo maksimalno število članov. Pogodbenice, ki v Svetu niso zastopane kot člani ali nadomestni člani Sveta imajo pravico do zaslišanja pred Svetom in pravico do prisostovanja v debati o njihovih zahtevah. Pravila Sveta so določena v dodatku 6 tega sporazuma.

(4) Odločanje

Svet stremi k sprejemanju sklepov s soglasjem. V primeru, da soglasje o odločitvah Sveta ni doseženo, se odločitev Sveta sprejme ob dvojni kvalificirani večini 75 % oddanih glasov, oddanih posamezno od predstavnikov delojemalcev in predstavnikov delodajalcev. Na primer, če je Svet sestavljen od 30 članov (15 članov s strani delojemalcev in 15 s strani delodajalcev), bo potrebna večina 12 glasov od vsake strani.

(5) Tajništvo

Svetu bo logistično pomagalo tajništvo, ki ga bodo ustanovile pogodbenice za čas trajanja podpisa tega sporazuma.

9. člen – Zaupnost

- (1) Vse ustne in pisne komunikacije znotraj in med pogodbenicem ter njihovimi člani, ki se nanašajo na aplikacijo tega sporazuma ostanejo zaupne in ne bodo dostopne drugim, razen če obstaja pravna obveznost za razkritje.
- (2) Določba zaupnosti omenjena v (1) ne velja za naslednje:
  - zbirno poročilo bo poslano samo osebam in organizacijam, ki so omenjena v seznamu 8. člena (2),
  - povzetek, ki bo javno dostopen tretjim strankam,
  - skupni potrebni stiki predsednikov sveta s tretjimi strankami,
  - potrebno kroženje informacij od pogodbenic k njihovim članom, v kolikor na te člane vpliva/učinkuje razkritje informacij.
- (3) Identiteta družb, ki so imenovane v poročilu, se lahko razkrije samo članom pogodbenic, katere ti podatki zadevajo, razen če Svet ni drugače določil v 8. členu (2). Osebe, ki prijemajo te podatke, morajo biti zavezane na isto stopnjo zaupnosti, kot jo določa ta sporazum.
- (4) Kršitve (1) in (3) dajejo oškodovani pogodbenici in/ali svojim članom pravico do uvedbe pravnih postopkov v skladu z državnim civilnim pravom.

10. člen - Zdravstveni nadzor

Pooblaščen zdravnik/industrijski higienik ali enakovreden interni ali zunanji organ, ki je imenovan za delovišče, bo določil obseg potrebnih zdravniških pregledov v skladu s predpisi posameznih držav po 10. členu Uredbe št. 98/24 (ES) in protokolom zdravstvenega nadzora, kot je opisano v oddatku 8.

11. člen - Raziskovanje - zbiranje podatkov

Pogodbenice bodo razpravljale o pomanjkljivostih raziskav in podatkov ter pripravile poročila glede na raziskavo, vključno z varnejšimi izdelki ali postopki, ki morajo biti predmet ugotavljanja tveganja, preden se jih bo začelo uporabljati. Pripravile bodo tudi priporočila glede projektov zbiranja podatkov, ki bodo v prihodnosti izvedeni. Seznam predhodnih raziskovalnih projektov je dodan k oddatku 4.

12. člen - Tranjanje in revizija

- (1) Ta sporazum velja za minimalni čas štirih let in se samodejno obnovi za naslednji dve leti. Pogodbenice so upravičene do odstopa iz tega sporazuma z odpovednim rokom enega leta.
- (2) Ta sporazum postane neveljaven ko vse pogodbenice niso več predstavniki svojega industrijskega sektorja, ali ko ostaneta v tem sporazumu manj kot dva pogodbenika, eden kot predstavnik delojemalcev ter eden kot predstavnik delodajalcev istega industrijskega sektorja.
- (3) Pogodbenice imajo pravico do izstopa kadarkoli brez predhodnega obvestila o izstopu iz tega sporazuma v primeru, ko bo njihov nasprotni industrijski sektor prenehal biti pogodbenična stranka tega sporazuma ali preneha biti predstavnik (“določba o vzajemnosti”).
- (4) V primeru, da bodo v prihodnosti v zvezi s kristalnim kremenu predlagani predpisi ES, se bodo pogodbenice srečale, da bi ovrednotile učinek predlaganega predpisa na ta sporazum.

13. člen - Sprememba pogodb

- (1) Ta sporazum dopušča podpis dodatnih pogodb.
- (2) Ta sporazum bo zavezoval pravne zaveznike pogodb.

14. člen - Razno

- (1) Ta sporazum ne daje drugih pravic ali obveznosti razen tistih, ki so bila določena v tem sporazumu.
- (2) Vse zahteve in spori glede na interpretacijo in aplikacijo tega Sporazuma bodo ekskluzivno obravane v Svetu in zaradi edinstvene narave Sporazuma ne bodo postale predmet pristojnosti lokalnih državnih sodišč. Vse druge zahteve in spori v povezavi s tem Sporazumom bodo predložene sodni in zakonski pristojnosti države stalnega prebivališča tožene(ih) strank(e), na pristojnem lokalnem sodišču stalnega prebivališča tožene(ih) strank(e).
- (3) Ta sporazum bo preveden v vse uradne jezike Evropske skupnosti. Angleška različica je obvezujoča za intepretacijo.
- (4) V kolikor je neskladje med dobrimi praksami in bolj strogimi nacionalnimi praksami v določeni jurisdikciji; zavezanost do takih nacionalnih praks, ki jih zahteva 7. točka 4. člena, ne pomeni, da je nastala situacija o ne-uporabi kot pod 8. točko 3. člena.

15. člen – Začetek veljavnosti

Ta sporazum začne veljati šest mesecev po podpisu prvih dveh pogobelih strank, med katerim bo eden od njih zastopal delodajalce, drugi pa delojemalce istega industrijskega sektorja pod pogojem, da je bil sporazum preveden v vse uradne jezike ES.

Dodatek 1	[Dobre prakse (Vodilo dobrih praks)]
Dodatek 2	[Protokol nadzovanja (monitoringa) prahu]
Dodatek 3	[Poročevalna oblika]
Dodatek 4	[Seznam raziskovalnih projektov]
Dodatek 5	[Opis industrij]
Dodatek 6	[Svet – tajništvo]
Dodatek 7	[Postopki prilagajanja dobrih praks]
Dodatek 8	[Protokol zdravstvenega nadzora za silikozo]

Sklenjeno 25. aprila 2006.

Z naslednjimi inštitucijami:

APFE – Evropsko društvo proizvajalcev steklenih vlaken

R. Furber, član upravnega odbora

**BIBM – Mednarodno strokovno združenje proizvajalcev
betonskih in montažnih delov**

E. Danno, generalni sekretar

CAEF – Evropsko združenje livarn

K. Urbat, generalni sekretar

**CEEMET – Svet evropskih delodajalcev kovinske, strojniške
in tehnološke industrije**

U. Combüchen, generalni sekretar

CERAME-UNIE – Evropske industrije keramike

R. Chorus, generalni sekretar

CEMBUREAU – Evropsko združenje cementarn

P. Vanfrachem, podpredsednik

EMCEF – Evropsko delavsko združenje min, kemikalij in energije

P. Mazeau, namestnik generalnega sekretarja

EMF – Evropsko društvo obdelovalcev kovin

B. Samyn, namestnik generalnega sekretarja

EMO – Evropska organizacija industrije z malto

H-P. Braus, generalni sekretar

EURIMA – Evropsko združenje proizvajalcev izolacij iz mineralnih vlaken

H. Biedermann, generalni sekretar

EUROMINES – Evropsko združenje rudarske industrije

C. Hebestreit, generalna sekretarka

**EURO-ROC – Evropska in mednarodna federacija
industrije naravnih kamnov**

G. Merke, generalni sekretar

ESGA – Evropsko združenje proizvajalcev posebnega stekla

F. Van Houte, generalni sekretar

FEVE – Evropsko združenje stekla v zabojnikih

A. Somogyi, generalni sekretar

GEPVP – Evropsko združenje proizvajalcev ploskega stekla

E. Bullen, generalna sekretarka

IMA-Evropa – Društvo industrije z minerali

C. Stenneler, predsednik

M. Wyart-Remy, generalna sekretarka

UEPG – Evropsko društvo agregatov

D. Audibert, predsednik

Dodatek 1   Dobre prakse (Vodilo dobrih praks)

PREVOD V PREVERJANJU VELJAVNOSTI

Dodatek 2   Protokol nadzorovanja prahu

Obseg

Protokol nadzorovanja prahu je namenjen za uporabo v vsakem podjetju, ki bi rado izvedlo presojo o poklicni izpostavljenosti, da bi merila stopnjo izpostavljenosti prahu na delovnem mestu. Ta je združljiva z vsemi trenutno veljavnimi nacionalnimi zakonodajami v EU. Zahteve, navedene spodaj, so prilagojene podjetjem, ki nimajo reprezentativnih podatkov o stopnjah izpostavljenosti prahu. Za druga podjetja (ki imajo na primer veljavne podatkovne baze ali ki so že dalj časa izvajale podobne protokole o nadzorovanju prahu) se lahko uporablja enostavnejša različica tega protokola (za katero ni nujno, da izpolnjuje vse zahteve).

Cilj

Namen protokola o nadzorovanju prahu je zbiranje podatkov o izpostavljenosti prahu, ki so potrebni, da se podjetjem omogoči oceno upoštevanja relevantnih državnih predpisov in predpisov EU o higieni, kot so na primer mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost, hkrati pa služi tudi kot vodilo za preprečevanje le-teh.

Hkrati omogoča zbiranje reprezentativnih in primerljivih podatkov o mejnih vrednostih za poklicno izpostavljenosti prahu med podjetji, kjer imajo izkušnje z vdihljivim kristalnim kremenom, možnost obdelave podatke o presoji zdravstvenega tveganja zaradi poklicne izpostavljenosti prahu, kar omogoča začetek izdelavo elaborata in drugih podatkov, kot so "poklicne matrike izpostavljenosti", ki bi bile na voljo za poznejšo epidemiološko raziskavo.

Zahteve

Navadno uporabljamo dve vrsti ukrepov:

- osebni;
- statični.

Obe vrsti ukrepov je možno uporabiti sočasno, kjer se dopolnjujeta.

Od strokovnjakov, ki so jih določili predstavniki delodajalcev in delojemalcev, je odvisno, ali bodo izbrali najbolj primerno rešitev ob upoštevanju državnih predpisov in predpisov ES.

Upoštevati je treba bi bilo treba naslednje splošne zahteve (povzete iz evropskih standardov EN 689 in EN 1232 – glejte reference):

- Za osebno vzorčenje bi morali delojemalci nositi vzorčeno opremo na območju delovišča, kjer vdihavajo prah).
- Zbrane frakcije prahu morajo biti take velikosti, da jih je možno vdihavati in (po izbiri) inhalirati in torakalne frakcije prahu.
- Oprema vzorčenja, ki se uporablja za zbiranje primerov prahu, mora biti skladna z Evropskim standardom EN 481 (za osebne meritve – glejte reference).
- Lokacija vzorčenja naj izpolnjuje najmanj vrsto dobro opredeljenih delovnih funkcij³.

³ Na primer: v industrijo industrijskih mineralov so bile določene naslednje delovne funkcije: upravljavec del kamnolomstva in kamnoseštva (zunaj), upravljavec za drobljenje (v notranjosti), upravljavec mokrih postopkov, upravljavec brušenja na suho, upravljavec mlinarskih del, upravljavec za polnjenje v vreče, transport/nalaganje razsutega tovora, delovodja/upraviteljska skupina, delavec v laboratoriju, vzdrževalec z vsestranskimi sposobnostmi (upravljavec z vsestranskimi sposobnostmi je upravljavec, katerega delovni čas je manj kot 50 % v kateri koli delovni funkciji).

- Vzorčenje naj traja med delovnim časom ene izmene (7–8 ur). Število vzorcev za vsako delovno funkcijo naj bo tako, da bo predstavilo delovno izpostavljenost.⁴ Če je potrebno, naj predstavniki delojemalcev in delodajalcev skupaj odločajo o najbolj primernem trajanju vzorčenja in periodičnosti.
- Analitična tehnika za določanje vsebnosti kremenca (in kristobalita) mora biti rentgenska difrakcija ali fourier transformna infrardeča spektroskopija, kot jo zahtevajo različni nacionalni standardi.
- Podjetja morajo v dokumentaciji poročati o celotni opremi in postopkih (skupaj z organizacijo, ki odgovarja za vzorčenje in analizo) skupaj z merilnimi podatki o prahu.
- Laboratoriji, ki so vključeni v analizo kremenca, naj bodo za to pooblaščen in/ali naj se pridružijo mednarodnem laboratorijskemu krogu, da bodo tako lahko zagotovili kakovost in veljavnost postopkov in rezultatov.

Glavne reference

Evropski standardi:

EN 689 atmosfere na delovnem mestu – vodilo za presojo izpostavljenosti inhalacije kemičnih snovi za primerjavo mejnih vrednosti in meritvenih strategij, 1995, CEN (Evropski odbor za standardizacijo)

EN 481 atmosfere na delovnem mestu – definicija velikosti frakcij za merjenje delcev, ki se prenašajo z zrakom, 1993, CEN

EN 1232 o atmosferi na delovnem mestu – črpalke za osebno vzorčenje kemičnih snovi – zahteve in metode testiranja, 1997

Opomba:

Podjetja naj preverijo nacionalne predpise in nacionalne standarde, da bodo lahko zagotovila s skladnost njihovega nadziranja prahu z nacionalnimi zahtevami. Ravno tako ima veliko držav na voljo tehnična navodila za presojo izpostavljenosti na delovnem mestu, ki se lahko uporabljajo za implementacijo nadziranja prahu na delovnem mestu.

---

⁴ Za oceno za nacionalno zakonodajo ali preprečevanje bi lahko zadostoval eden ali več vzorcev za statistične namene (na primer matrice o delovni izpostavljenosti, epidemiološka raziskava ...), na delovno funkcijo je minimalno zahtevano število šest vzorcev.

Dodatek 3   Oblika poročila

PREVOD V PREVERJANJU VELJAVNOSTI

Pogodba o zaščiti zdravja delavcev s pomočjo pravnega ravnanja s kristalnim silicijevim dioksidom (kremenčevim prahom) in izdelki, ki ga vsebujejo Format poročila	Raven prostorov
---	------------------------

Datum zadnje posodobitve					
	<table border="1"> <tr> <td>2006-2007</td> <td>2008-2009</td> <td>2010-2011</td> <td>2012-2013</td> </tr> </table>	2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012-2013
2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012-2013		

Splošne informacije

1	Podjetje <small>Ime podjetja</small>			
2	Država			
3	Področje			
4	Prostor <small>Ime prostora</small>			
5	Poročilo prostora <small>Izberite "0", če so na voljo le podatki za to sekcijo, "1" če so na voljo podatki za naslednje sekcije</small>			
6	Število zaposlenih <small>Skupno število zaposlenih v prostoru</small>			

Tveganje izpostavljenosti

7	Število zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu <small>Vstavite število zaposlenih potencialno izpostavljenih vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu, na primer število vseh zaposlenih v oddelku proizvodnje</small>			
---	---	--	--	--

Ocena tveganja in nadzor prahu

8	Število zaposlenih, ki pokrivajo oceno tveganja (1) <small>Vstavite število zaposlenih/delovnih mest, za katere je bila zaključena ocenitev tveganja</small>			
9	Število zaposlenih, ki pokrivajo nadzor izpostavljenosti (sevanja) (2) <small>Vstavite število zaposlenih, za katere so na voljo podatki o izpostavljenosti</small>			
10	Število zaposlenih z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo (3) <small>Vstavite število zaposlenih, za katere postopek ocene tveganja predlaga potrebo uporabe protokola o zdravstvenem nadzoru</small>			

Nadzorovanje zdravja

11	Število zaposlenih, ki pokrivajo splošni protokol o zdravstvenem nadzoru <small>Vstavite število zaposlenih, ki mu sledi splošni protokol o zdravstvenem nadzoru; cijna vrednost je odvisna od Obvez. podjetja ali državne zakonodaje</small>			
12	Število zaposlenih, ki pokrivajo Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo <small>Vstavite število zaposlenih, ki mu sledi specifični Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo, ki je del pogodbe</small>			

Vaja

13	Število zaposlenih, ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov (4) <small>Vstavite število zaposlenih, ki so vključeni v program Splošnih principov</small>			
14	Število zaposlenih ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na navodilih (5) <small>Vstavite število zaposlenih, ki so vključeni v program Navodil</small>			

Dobro delo

15	Tehnični ukrepi za zmanjšanje generacije/disperzije vdihljivega kristalnega silicijevega dioksida <small>Izberite "1" če je določen postopek izveden v prostoru, "0" pa tedaj, če ni izveden ali če ni primeren</small>			
16	Organizacijski ukrepi <small>Izberite "1" če je določen postopek izveden v prostoru, "0" pa tedaj, če ni izveden ali če ni primeren</small>			
17	Distribucija in uporaba osebne zaščitne opreme, po potrebi (6) <small>Izberite "1" če je določen postopek izveden v prostoru, "0" pa tedaj, če ni izveden ali če ni primeren</small>			

Važni indikatorji izvajanja

18	Odstotek zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu <small>Vrsta 7 skozi vrsto 9; kaže odstotek vseh zaposlenih, ki pri delu prihajajo v stik z materiali, ki potencialno generirajo vdihljivi kristalni silicijev dioksid</small>			
19	Odstotek, ki pokriva oceno tveganja <small>Vrsta 8 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja postopka ocenjevanja tveganja</small>			
20	Odstotek, ki pokriva nadzor izpostavljenosti <small>Vrsta 9 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja protokola o nadzoru prahu</small>			
21	Odstotek z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo <small>Vrsta 10 skozi vrsto 7; kaže odstotek zaposlenih s potencialno visoko izpostavljenostjo</small>			
22	Odstotek, ki pokriva splošen zdravstveni nadzor <small>Vrsta 11 skozi vrsto 7; kaže odstotek zavzetosti podjetja glede splošnega zdravstvenega nadzora ali skladnosti z državnimi zakoni</small>			
23	Odstotek, ki pokriva Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo <small>Vrsta 12 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja posebnega protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo</small>			
24	Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov <small>Vrsta 13 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja razširjenih Splošnih principov</small>			
25	Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na navodilih <small>Vrsta 14 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja zahtevanih navodil</small>			

Važne opombe

Vstavite vse pomembne komentarje o izvedenju k Pogodbi na ravni prostorov (na primer poudarite pozitivne ali nezadovoljive dosežke, oznanite prihodnje programe izboljšav, opišite privzete dobre prakse...)

Ime: _____
 Pozicija: _____
 Datum: __/__/____ Podpis

(1) Postopek ocene tveganja je v Prilogi 1 - Dobro delo k Pogodbi (navodila Dobro delo, 1. del, 4. poglavje)
 (2) Preberite Prilogo 2 - Protokol o nadzoru prahu k Pogodbi
 (3) Preberite Prilogo 8 - Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo k Pogodbi
 (4) Principi o splošni preventivi so prikazani v Prilogi 1 - Dobro delo k Pogodbi (Navodila Dobro delo, 1. del, bistvo vdihljivega kristalnega silicijevega dioksida)
 (5) Navodila Dobro delo so prikazana v Prilogi 1 - Dobro delo k Pogodbi (Dobro delo, 2. del, Splošna in posebna navodila)
 (6) Navodilo za OZO je v Prilogi 1 - Dobro delo k Pogodbi (Dobro delo, 2. del, navodilo 2.1.15)

Pogodba o zaščiti zdravja delavcev s pomočjo pravičnega ravnanja s kristalnim silicijevim dioksidom (kremenčevim prahom) in izdelki, ki ga vsebujejo Format poročila	Raven podjetja
---	----------------

Datum zadnje posodobitve	2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012-2013
--------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Splošne informacije podjetja (države)

1 Podjetje				
<small>Ime podjetja</small>				
2 Država				
3 Področje				
4a Število prostorov				
<small>Število vrste 4 - raven prostorov</small>				
4b Število prijavljenih prostorov				
<small>Število vrste 5 - raven prostorov</small>				
4c Odstotek prijavljenih prostorov				
<small>Vrsta 4b sklozi vrsto 4a, kaže odstotek izvajanja prijav glede števila prostorov</small>				
5a Število zaposlenih				
<small>Število vrste 6 - raven prostorov</small>				
5b Število prijavljenih zaposlenih				
<small>Vrsta 6, kjer je vrsta 5 * 11 - raven prostorov</small>				
5c Odstotek prijavljenih zaposlenih				
<small>Vrsta 5b sklozi vrsto 5a, kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</small>				

Tveganje izpostavljenosti

7 Število zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu				
<small>Število vrste 7 - raven prostorov</small>				

Ocena tveganja in nadzor prahu

8 Število zaposlenih, ki pokrivajo oceno tveganja (1)				
<small>Število vrste 8 - raven prostorov</small>				
9 Število zaposlenih, ki pokrivajo nadzor izpostavljenosti (sevanja) (2)				
<small>Število vrste 9 - raven prostorov</small>				
10 Število zaposlenih z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo (3)				
<small>Število vrste 10 - raven prostorov</small>				

Nadzorovanje zdravja

11 Število zaposlenih, ki pokrivajo splošni protokol o zdravstvenem nadzoru				
<small>Število vrste 11 - raven prostorov</small>				
12 Število zaposlenih, ki pokrivajo Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo				
<small>Število vrste 12 - raven prostorov</small>				

Vaja

13 Število zaposlenih, ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov (4)				
<small>Število vrste 13 - raven prostorov</small>				
14 Število zaposlenih ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na navodilih (5)				
<small>Število vrste 14 - raven prostorov</small>				

Dobro delo

15 Tehnični ukrepi za zmanjšanje generacije/disperzije vdihljivega kristalnega silicijevga dioksida				
<small>Število vrste 15 - raven prostorov</small>				
16 Organizacijski ukrepi				
<small>Število vrste 16 - raven prostorov</small>				
17 Distribucija in uporaba osebne zaščitne opreme, kjer je potrebno (6)				
<small>Število vrste 17 - raven prostorov</small>				

Važni indikatorji izvajanja

18 Odstotek zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu				
<small>Vrsta 7 sklozi vrsto 5b, kaže odstotek vseh zaposlenih, ki pri delu prihajajo v stik z materiali, ki potencialno generirajo vdihljivi kristalni silicijev dioksid</small>				
19 Odstotek, ki pokriva oceno tveganja				
<small>Vrsta 8 sklozi vrsto 7, kaže odstotek izvajanja postopka ocenjevanja tveganja</small>				
20 Odstotek, ki pokriva nadzor izpostavljenosti				
<small>Vrsta 9 sklozi vrsto 7, kaže odstotek izvajanja protokola o nadzoru prahu</small>				
21 Odstotek z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo				
<small>Vrsta 10 sklozi vrsto 7, kaže odstotek zaposlenih s poslabšano visoko izpostavljenostjo</small>				
22 Odstotek, ki pokriva splošen zdravstveni nadzor				
<small>Vrsta 11 sklozi vrsto 7, kaže odstotek zaposlenih podjetja glede splošnega zdravstvenega nadzora ali skladnosti z državnimi zakoni</small>				
23 Odstotek, ki pokriva Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo				
<small>Vrsta 12 sklozi vrsto 10, kaže odstotek izvajanja posebnega protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo</small>				
24 Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov				
<small>Vrsta 13 sklozi vrsto 7, kaže odstotek izvajanja razširjenih Splošnih principov</small>				
25 Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na navodilih				
<small>Vrsta 14 sklozi vrsto 7, kaže odstotek izvajanja zahtevanih navodil</small>				
26 Odstotek tehničnih ukrepov za zmanjšanje generacije/disperzije vdihljivega kristalnega silicijevga dioksida				
<small>Vrsta 15 sklozi vrsto 4b, kaže odstotek prostorov, kjer je v uporabi specifičen ukrep</small>				
27 Odstotek organizacijskih ukrepov				
<small>Vrsta 16 sklozi vrsto 4b, kaže odstotek prostorov, kjer je v uporabi specifičen ukrep</small>				
28 Odstotek distribucije in uporabe osebne zaščitne opreme, kjer je potrebno				
<small>Vrsta 17 sklozi vrsto 4b, kaže odstotek prostorov, kjer je v uporabi specifičen ukrep</small>				

Važne opombe

Vstavite vse pomembne komentarje o uporabi na stopnji k Pogodbi na ravni podjetja (na primer poudarite pozitivne ali nezadovoljive dosežke, oznanite prihodnje programe izboljšav, opišite privzete dobre prakse...)

Ime:	Podpis:
Podpis:	Podpis:
Datum: __/__/__	

- (1) Postopek ocene tveganja je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (navodila Dobro delo, 1. del, 4. poglavje)
- (2) Preberite Prilogo 2 - Protokol o nadzoru prahu k pogodbi
- (3) Principi o splošni preventivi so prikazani v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 1. del, bistvo vdihljivega kristalnega silicijevga dioksida)
- (4) Navodila Dobro delo so prikazana v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, Splošna in posebna navodila)
- (5) Navodila za OZO je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, navodilo 2.1.15)
- (6) Navodilo za OZO je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, navodilo 2.1.15)

Pogodba o zaščiti zdravja delavcev s pomočjo pravnega ravnanja s kristalnim silicijevim dioksidom (kremenčevim prahom) in izdelki, ki ga vsebujejo Format poročila	Državna raven
---	----------------------

Datum zadnje posodobitve

2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012-2013
-----------	-----------	-----------	-----------

Splošne državne (Državna zveza) informacije

1	Združenje <i>ime združenja</i>			
2	Država			
3	Področje			
4a	Število prostorov <i>Vrsta 4a skozi vrsto 4b: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila prostorov</i>			
4b	Število prijavljenih prostorov <i>Vrsta 4b skozi vrsto 4a: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila prostorov</i>			
4c	Odstotek prijavljenih prostorov <i>Vrsta 4c skozi vrsto 4a: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila prostorov</i>			
5a	Število zaposlenih <i>Vrsta 5a skozi vrsto 5b: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
5b	Število prijavljenih zaposlenih <i>Vrsta 5b skozi vrsto 5a: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
5c	Odstotek prijavljenih zaposlenih <i>Vrsta 5c skozi vrsto 5a: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			

Tveganje izpostavljenosti

7	Število zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu <i>Vrsta 7 skozi vrsto 7: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
---	--	--	--	--

Ocena tveganja in nadzor prahu

8	Število zaposlenih, ki pokrivajo oceno tveganja (1) <i>Vrsta 8 skozi vrsto 8: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
9	Število zaposlenih, ki pokrivajo nadzor izpostavljenosti (sevanja) (2) <i>Vrsta 9 skozi vrsto 9: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
10	Število zaposlenih z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo (3) <i>Vrsta 10 skozi vrsto 10: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			

Nadzorovanje zdravja

11	Število zaposlenih, ki pokrivajo splošni protokol o zdravstvenem nadzoru <i>Vrsta 11 skozi vrsto 11: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
12	Število zaposlenih, ki pokrivajo Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo <i>Vrsta 12 skozi vrsto 12: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			

Vaja

13	Število zaposlenih, ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov (4) <i>Vrsta 13 skozi vrsto 13: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
14	Število zaposlenih, ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na navodilih (5) <i>Vrsta 14 skozi vrsto 14: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			

Dobro delo

15	Tehnični ukrepi za zmanjšanje generacije/disperzije vdihljivega kristalnega silicijevga dioksida <i>Vrsta 15 skozi vrsto 15: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
16	Organizacijski ukrepi in Dobra praksa pri delu <i>Vrsta 16 skozi vrsto 16: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
17	Distribucija in uporaba osebne zaščitne opreme, kjer je potrebno (6) <i>Vrsta 17 skozi vrsto 17: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			

Važni indikatorji izvajanja

18	Odstotek zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu <i>Vrsta 18 skozi vrsto 18: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
19	Odstotek, ki pokriva oceno tveganja <i>Vrsta 19 skozi vrsto 19: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
20	Odstotek, ki pokriva nadzor izpostavljenosti <i>Vrsta 20 skozi vrsto 20: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
21	Odstotek z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo <i>Vrsta 21 skozi vrsto 21: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
22	Odstotek, ki pokriva splošen zdravstveni nadzor <i>Vrsta 22 skozi vrsto 22: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
23	Odstotek, ki pokriva Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo <i>Vrsta 23 skozi vrsto 23: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
24	Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov <i>Vrsta 24 skozi vrsto 24: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
25	Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na navodilih <i>Vrsta 25 skozi vrsto 25: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
26	Odstotek tehničnih ukrepov za zmanjšanje generacije/disperzije vdihljivega kristalnega silicijevga dioksida <i>Vrsta 26 skozi vrsto 26: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
27	Odstotek organizacijskih ukrepov <i>Vrsta 27 skozi vrsto 27: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			
28	Odstotek distribucije in uporabe osebne zaščitne opreme, kjer je potrebno <i>Vrsta 28 skozi vrsto 28: kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>			

Važne opombe

Vstavite vse pomembne komentarje o uporabi na stopnji k Pogodbi na državni ravni (na primer poudarite pozitivne ali nezadovoljive dosežke, oznanite prihodnje programe izboljšav, opišite privzete dobre prakse...)

Ime:	
Podpis:	
Datum: __/__/__	Podpis

- (1) Postopek ocene tveganja je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (navodila Dobro delo, 1. del, 4. poglavje)
- (2) Preberite Prilogo 2 - Protokol o nadzoru prahu k Pogodbi
- (3) Preberite Prilogo 3 - Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo k Pogodbi
- (4) Principi o splošni preventivi so prikazani v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 1. del, bistvo vdihljivega kristalnega silicijevga dioksida)
- (5) Navodila Dobro delo so prikazana v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, Splošna in posebna navodila)
- (6) Navodilo za OZO je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, navodilo 2.1.15)

Pogodba o zaščiti zdravja delavcev s pomočjo pravnega ravnanja s kristalnim silicijevim dioksidom (kremenčevim prahom) in izdelki, ki ga vsebujejo Format poročila	Raven sektorja
---	-----------------------

Datum zadnje posodobitve					
	<table border="1"> <tr> <td>2006-2007</td> <td>2008-2009</td> <td>2010-2011</td> <td>2012-2013</td> </tr> </table>	2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012-2013
2006-2007	2008-2009	2010-2011	2012-2013		

Informacije Splošni sektor (Združenje EU25)

1	Združenje				
<i>Ime združenja</i>					
2a	Število držav				
<i>Vstavite število držav predstavljenih v združenju</i>					
2b	Število držav poročevalk				
<i>Število vrste 2 - raven prostorov</i>					
2c	% držav poročevalk				
<i>Vrsta 2b skozi vrsto 2a; kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>					
3	Področje				
4a	Število prostorov				
<i>Vrsta vrste 4a - Državna raven</i>					
4b	Število prijavljenih prostorov				
<i>Vrsta vrste 4b - Državna raven</i>					
4c	Odstotek prijavljenih prostorov				
<i>Vrsta 4b skozi vrsto 4a; kaže odstotek izvajanja prijav glede števila prostorov</i>					
5a	Število zaposlenih				
<i>Vrsta vrste 5a - Državna raven</i>					
5b	Število prijavljenih zaposlenih				
<i>Vrsta vrste 5a - Državna raven</i>					
5c	Odstotek prijavljenih zaposlenih				
<i>Vrsta 5b skozi vrsto 5a; kaže odstotek izvajanja prijav glede števila zaposlenih</i>					

Tveganje izpostavljenosti

7	Število zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihnjem kristalnemu silicijevemu dioksidu				
<i>Vrsta vrste 7 - Državna raven</i>					

Ocena tveganja in nadzor prahu

8	Število zaposlenih, ki pokrivajo oceno tveganja (1)				
<i>Vrsta vrste 8 - Državna raven</i>					
9	Število zaposlenih, ki pokrivajo nadzor izpostavljenosti (sevanja) (2)				
<i>Vrsta vrste 9 - Državna raven</i>					
10	Število zaposlenih z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo (3)				
<i>Vrsta vrste 10 - Državna raven</i>					

Nadzorovanje zdravja

11	Število zaposlenih, ki pokrivajo splošni protokol o zdravstvenem nadzoru				
<i>Vrsta vrste 11 - Državna raven</i>					
12	Število zaposlenih, ki pokrivajo Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo				
<i>Vrsta vrste 12 - Državna raven</i>					

Vaja

13	Število zaposlenih, ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov (4)				
<i>Vrsta vrste 13 - Državna raven</i>					
14	Število zaposlenih, ki pokrivajo podatke, napotke in urjenje na navodilih (5)				
<i>Vrsta vrste 14 - Državna raven</i>					

Dobro delo

15	Tehnični ukrepi za zmanjšanje generacije/disperzije vdihnjivega kristalnega silicijevga dioksida				
<i>Vrsta vrste 15 - Državna raven</i>					
16	Organizacijski ukrepi				
<i>Vrsta vrste 16 - Državna raven</i>					
17	Distribucija in uporaba osebne zaščitne opreme, kjer je potrebno (6)				
<i>Vrsta vrste 17 - Državna raven</i>					

Važni indikatorji izvajanja

18	Odstotek zaposlenih, ki so potencialno izpostavljeni vdihnjivemu kristalnemu silicijevemu dioksidu				
<i>Vrsta 7 skozi vrsto 5b; kaže odstotek vseh zaposlenih, ki pri delu prihajajo v stik z materiali, ki potencialno generirajo vdihljivi kristalni silicijev dioksid</i>					
19	Odstotek, ki pokriva oceno tveganja				
<i>Vrsta 8 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja postopka ocenjevanja tveganja</i>					
20	Odstotek, ki pokriva nadzor izpostavljenosti				
<i>Vrsta 9 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja protokola o nadzoru prahu</i>					
21	Odstotek z oceno tveganja, ki zahteva izvajanje Protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo				
<i>Vrsta 10 skozi vrsto 7; kaže odstotek zaposlenih s potencialno visoko izpostavljenostjo</i>					
22	Odstotek, ki pokriva splošen zdravstveni nadzor				
<i>Vrsta 11 skozi vrsto 7; kaže odstotek zavzetosti podjetja glede splošnega zdravstvenega nadzora ali skladnosti z državnimi zakoni</i>					
23	Odstotek, ki pokriva Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo				
<i>Vrsta 12 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja posebnega protokola o zdravstvenem nadzoru za silikozo</i>					
24	Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na podlagi Splošnih principov				
<i>Vrsta 13 skozi vrsto 10; kaže odstotek izvajanja razširjenih Splošnih principov</i>					
25	Odstotek, ki pokriva podatke, napotke in urjenje na navodilih				
<i>Vrsta 14 skozi vrsto 7; kaže odstotek izvajanja zahtevanih navodil</i>					
26	Odstotek tehničnih ukrepov za zmanjšanje generacije/disperzije vdihnjivega kristalnega silicijevga dioksida				
<i>Vrsta 15 skozi vrsto 4b; kaže odstotek prostorov, kjer je v uporabi specifičen ukrep</i>					
27	Odstotek organizacijskih ukrepov				
<i>Vrsta 16 skozi vrsto 4b; kaže odstotek prostorov, kjer je v uporabi specifičen ukrep</i>					
28	Odstotek distribucije in uporabe osebne zaščitne opreme, kjer je potrebno				
<i>Vrsta 17 skozi vrsto 4b; kaže odstotek prostorov, kjer je v uporabi specifičen ukrep</i>					

Važne opombe

Vstavite vse pomembne komentarje o uporabi na stopnji k Pogodbi na ravni podjetja (na primer poudarite pozitivne ali nezadovoljive dosežke, oznanite prihodnje programe izboljšav, opišite privzete dobre prakse...)

Ime: _____
 Pozicija: _____
 Datum: __/__/____ Podpis

(1) Postopek ocene tveganja je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (navodila Dobro delo, 1. del, 4. poglavje)
 (2) Preberite Prilogo 2 - Protokol o nadzoru prahu k pogodbi
 (3) Preberite Prilogo 3 - Protokol o zdravstvenem nadzoru za silikozo k pogodbi
 (4) Principi o splošni preventivi so prikazani v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 1. del, bistvo vdihnjivega kristalnega silicijevga dioksida)
 (5) Navodila Dobro delo so prikazana v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, Splošna in posebna navodila)
 (6) Navodilo za OZO je v Prilogi 1 - Dobro delo k pogodbi (Dobro delo, 2. del, navodilo 2.1.15)

Dodatek 4   Seznam raziskovalnih projektov

Pretekli raziskovalni projekti:

Znanstveno mnenje o zdravstvenih učinkih kristalnega kremenca, ki se prenaša po zraku. IOM poročilo, 1996.

Nevarnosti zaradi kremenca: spremenljivo bitje. K Donaldson & PJA Borm, Am. J. Delovna higiena 42 (5), 287-294, 1998.

Vrednotenje & primerjava osebne izpostavljenosti prahu & kremenca, ukrepi industrije kremenca VB & Nemčije. IOM poročilo stranki, 1998.

Epidemiološki dokaz o kancerogenosti kremenca: dejstva in znanstvene presoje. C. Soutar s sod., Am. J. Delovna higiena 44 (1) 3-14, 2000.

Vnetni učinki vdihljivega kremenca, zbranih na delovnih mestih proti DQ12 kremenca: Površina delcev, postavljenih v soodnosnost. A. Clouter s sod., toksikologija, znanost 63, 90-98, 2001.

Presoja genotoksičnosti komercialne kremenaste moke v steklu v primerjavi s standardnim DQ12 kremencom. G. Cakmak s sod., Int. J. Higiena okolja Zdravje, 207 (2004); 105-113.

Različni toksični, fibrogeni in mutageni učinki štirih vrst komercialne kremenčeve moke v pljučih podgane. F. Seiler s sod., Int. J. Higiena okolja Zdravje, 207 (2004); 115-124.

Določanje značilnih sprememb bioloških dejavnosti med različnimi vrstami vdihljive kremenove moke z vektorskim modelom. J. Bruch s sod., Int. J. okolja zdravje (sprejeto).

Odnos med stanjem površine štirih komercialnih vrst kremenčeve moke in njihova biološka aktivnost *in vitro* in *in vivo*. B. Fubini s sod., Int. J. Higiena okolja Zdravje, 207 (2004); 89-104.

Umrljivost v industrijah peska Velike Britanije: 1. Presoja sevanja in 2. Umrljivost. T. P. Brown in L. Rushton, sprejet za publikacijo v OEMJ = Occupational and Environmental Medicine Journal), leta 2005.

Dodatek 5 Opis industrij

Agregati

Agregat je granularni material, ki ga uporabljajo v konstrukciji. Samo v Evropi se vsako leto proizvede in uporabi skoraj 3 milijarde ton agregatov. V tem sektorju so večinoma mala in srednje velika podjetja (malo podjetje zaposluje 7 do 10 oseb). Industrija agregatov sestoji iz približno 25.000 delovišč po Evropi, na katerih je zaposlenih 250.000 delojemalcev v ES.

Najbolj običajni naravni agregati so pesek, gramoz in zdrobljen kamniti blok, ki vsebuje različne deleže prostega kremenca (od 0 % do 100 %). Zanimivi za izvedbo individualne presoje tveganja v okviru tega sporazuma so le depoziti z visoko vsebnostjo kremenca. Vendar pa je celo v takih primerih tveganje, da so delavci izpostavljeni vdihljivemu kristalnemu kremenju, po navadi zelo majhno. Pri agregatih iz skal, ki imajo majhen delež kremenca, lahko brez skrbi zanemarimo vpliv na zdravje delavca.

Keramična industrija

Keramična industrija po navadi kremen uporablja kot sestavino glinastih izdelkov in kot glavno sestavino keramičnega stekla. Glavni keramični izdelki, ki vsebujejo kremen, so namizni in dekorativni izdelki, sanitarna oprema, stenske in talne ploščice, opeke in strešne opeke ter negorljiva keramika itn.

V Evropi je približno 2.000 podjetij s keramiko. Število delodajalcev v keramični industriji ES je ocenjeno na približno 234.000. Keramična industrija je prisotna in aktivna v vseh državah članicah Evropske unije.

Livarstvo

Izdelki industrije livarstva vsebujejo železo, kovino in neželezna kovinska litja, ki se izdelajo z ulivanjem staljene kovine v šablone, slednje pa so v celoti ali delno narejene iz vezanega kremenčevega kamna. Livarska industrija je pomemben oskrbovalec avtomobilske industrije, strojnega inženirstva in drugih industrij. Ta dejavnost ima večinoma mala in srednje velika podjetja: približno 4.000 livarn s 300.000 zaposlenimi, naseljenih v državah članicah ES.

Industrija stekla

Silikon dioksid je osnovni oksid za oblikovanje stekla in tako je kremenovo steklo glavna sestavina vseh vrst stekla. Glavni proizvajalci stekla izdelujejo embalažno steklo (steklenice, kozarce itn.), plosko steklo (za zgradbe, ogledala, avtomobile itn.), domače steklo (namizni izdelki: kozarci, sklede; dekoracija itn.), stekleno vlakno (za ojačanje, izolacijo) in posebno steklo (za televizijo, laboratorije, optiko itn.).

V ES je okoli 1.000 podjetij s steklom. Industrija stekla je prisotna v vseh evropskih državah in v ES zaposluje več kot 230.000 oseb.

Po postopku taljenja surovega materiala v njem ni več kristalnega kremenca. Steklo je amorfen material.

Industrijski minerali in industrija kovinoželeznih mineralov

Industrijski minerali:

Sestavina številnih industrijskih mineralnih izdelkov je kremen. Kremen najdemo običajno v kristaliničnem stanju, vendar se pojavi tudi v amorfnem (nekristaliničnem) stanju. Kristalinična silika je trda, kemično inertna in ima visoko točko tališča. Vse to so visoko cenjene kvalitete na različnih

področjih industrijske uporabe, večinoma v steklarski industriji, livarnah, konstrukciji, keramični in kemijski industriji. Vsako leto se v Evropi ekstrahira 145 milijonov ton industrijskega minerala (npr. bentonit, borat, kalcijev karbonat, diatomit, glinenec, sadra, kaolin in porcelanska glina, talk itn.). Nekateri industrijski minerali vsebujejo precej kristalinične silike.

Na tem področju dela približno 300 podjetij ali skupin, ki upravljajo približno 810 min in kamnolomov ter 830 tovarn v 18 državah članicah ES, poleg teh pa še v Švici, na Norveškem, v Turčiji, Bolgariji, Romuniji in na Hrvaškem. Tovarne industrijskih mineralov zaposlujejo približno 100.000 oseb v ES.

Rude kovin

Veliko kovin ekstrahirajo v ES, večinoma pa živo srebro, srebro, svinec, volfram, cink, krom, baker, železo, zlato, kobalt, boksit, antimon, mangan, nikelj in titan. Nekateri evropski proizvajalci se uvrščajo med prvih deset proizvajalcev na svetu.

Rude kovin se proizvaja v 12 državah članicah ES, pa tudi na Norveškem, v Turčiji, Bolgariji, Romuniji, na Kosovem in v Srbiji. V ES zaposluje ta panoga rudarstva in industrija mineralov približno 23.000 oseb.

Nekatere te rudnine vsebujejo različno veliko kristaliničnega silika.

Proizvajalci cementa

Cement je fino mleto hidravlično vezivo za malte in beton. Proizvodnja cementa zahteva več postopkov, pomembni pa sta naslednji dve stopnji:

- proizvodnja polizdelka, pri katerem nastane tako imenovani klinker, pridobljen s kalcinacijo med peko surove zmesi iz gline, apnenca in drugih dodatkov pri visoki temperaturi (1450 °C);
- proizvodnja cementa iz končnih proizvodov, pridobljenega iz homogene mešanice talnega klinkerja, in kalcijevega sulfata (sadra) z ali brez – odvisno od tipa cementa – ene ali več dodatnih sestavin: žlindra, leteči pepel, puzolana, apnenec itn.

Leta 2004 je proizvodnja cementa v 25 državah članicah ES dosegla 233 milijonov ton, približno 11 % celotne svetovne proizvodnje (2,1 bilijonov ton).

V ES je približno 340 tovarn. Štiri od pet največjih cementarn na svetu so v Evropi. Cementarne zaposlujejo približno 55.000 oseb v ES.

Mineralna volna

Mineralna volna ima edinstvene lastnosti, poleg teh pa tudi visoko temperaturno odpornost in dolgoročno stabilnost. Narejena je iz topljenega stekla, kamna ali žlindre, ki se jih splete v vlaknu podobno strukturo. Je kombinacija termalnih, toplotnih in akustičnih lastnosti, kar je pomembno pri toplotni in akustični izolaciji, pa tudi pri zaščiti pred ognjem v domačih in poslovnih stavbah ali industrijskih objektih.

Te lastnosti izvirajo iz strukture, mreže vlaken, ki preprečujejo gibanje zraka, in njene kemične sestave.

Proizvajalci izolacijskih materialov si pri razvoju prizadevajo, da izpolnjujejo vse večje zahteve družbe glede varovanja okolja, in sicer z izboljševanjem standardov in predpisov za uporabo izolacijskega materiala.

Med mineralnimi volnami je samo steklena volna nevarna zaradi kristalnega kremenca, ker stekleno volno izdelujejo iz peska, kamene volne pa ne. Po postopku taljenja surovega materiala za stekleno volno v njem ni več kristalnega kremenca, ker postane ta amorfni material.

Industrija mineralne volne je prisotna v vseh evropskih državah in zaposluje več kot 20.000 oseb v ES.

Industrija naravnega kamna

Dimenzijske kamne najdemo v naravi skoraj že kot dokončen gradbeni material, vendar pa so nekateri spoznali, da bo trajalo še milijon let, preden bo ta material dosegel stanje, s katerim bi bili proizvodnja in postopki enostavnejši.

Ta industrija ima samo mala in srednje velika podjetja, ki imajo od 5 do 100 zaposlenih, in je bistven dobavitelj gradbene industrije. V ES je več kot 40.000 podjetji, ki zaposlujejo okoli 420.000 oseb v ES. Delo z naravnim kamnom ne pomeni samo proizvodnje kamnov v kamnolomih, temveč sta bolj pomembna predelovanje kamna in implementacija kamnov. Za restavriranje in visokotehnološko uporabo sta potrebni kvalificirana izobrazba in praksa (prva stopnja je obdelovalec kamnov, najvišja pa visokotehnološki inženir za kamne).

Proizvajalci malte

Malta je definirana kot mešanica agregatov, na splošno z velikostjo granulata od manj kot 4 mm (včasih tudi manj kot 8 mm, npr. malta za posebne dekorativne omete ali kot estrih), in enega ali več veziv ter morda z dodatki in/ali dodanimi mešanicami.

Malta z anorganskimi vezivi vsebuje tudi vodo. Uporaba malte ni omejeno samo na zidane konstrukcije. Področje estrihov postaja vedno bolj pomembno. Obstaja veliko posebnih vrst malte, ki se uporablja za konkretno popraviljanje strehe, dimnikov, za pritrditev svornikov in drugo.

Zunanji toplotni izolacijski sestavni sistem (ETICS) je še en izdelek proizvajalcev malte, ki igrajo pomembno vlogo pri ukrepih varčevanja z energijo. V ES proizvaja malto več kot 1300 podjetij, v katerih je zaposlenih več kot 34.400 zaposlenih.

Proizvodnja betonskih in montažnih delov

Betonski in montažni deli so gradbeni material, ki ga proizvajajo in uporabljajo v tovarnah po vsem svetu in je na voljo v različnih velikostih in oblikah, od zelo majhnih enot, pločnikov, do več kot 50 metrov dolgih elementov za mostove.

Med proizvodnjo teh delov se meša cement, agregate, vodo, dodatke in primesi v različnih deležih, na koncu pa se vse zlije v šablone in pusti, da se strdi. Izdelki so dostavljeni na trg v neupranem utrjenem stanju. Generacija prahu se večinoma pojavi pri uporabi surovin in naknadni mehanski obdelavi med proizvodnjo.

Ta industrija ima mala in srednje velika podjetja po vsej Evropi. V ES je približno 10.000 proizvodnih enot, 250.000 delavcev in 300 do 400 milijonov ton izdelkov.

Dodatek 6 Svet – tajništvo

1. člen – obseg

Svet je odgovoren za naloge, ki so mu dodeljene v 8. členu tega sporazuma. Našteti pa je treba naloge iz 8. člena (2) (b) in (d) tega sporazuma, ki so v izključni in v skupni pristojnosti štirih predsednikov, imenovani v skladu s 3. členom tega sporazuma.

2. člen – srečanja/odločbe

- (1) Svet se bo sestel najmanj enkrat na dve leti za dva dneva, in sicer v drugi polovici junija v Bruslju. Tajništvo bo poskrbelo za logistično in tajniško podporo.
- (2) Člani za pripravo na srečanje dobijo od pogodbenega delodajalca konsolidirano poročilo 20 delovnih dni pred prvim dnevom srečanja. Med dvodnevним srečanjem naj člani pripravijo in napravijo osnutek zbirnega poročila, tako kot ga zahteva 8. člen (2) tega sporazuma. Manjše izjave in mnenja je treba izražati na dodatku vendar naj bodo le-ta čimmanj.
- (3) Dva predsednika, ki sta imenovana v 3. členu, lahko skupaj odločata o sklicih izrednih srečanj, če presodita, da je to potrebno.
- (4) Člani lahko izdajo pooblastila za druge člane ali za nadomestne člane.

3. člen – predsedniki

Svetu bosta predsedovala dva predsednika in dva podpredsednika, ki bodo imenovani s strani predstavnikov pogodbenic delodajalcev in delojemalcev za obdobje 4 let, in sicer prvič na dan podpisa tega sporazuma.

4. člen – zapisniki, poročila

- (1) O sestankih sveta se bo vodil zapisnik. Zapisniki bodo posredovani pogodbenicam v roku dveh tednov po posameznem srečanju. Če člani ne bodo ugovarjali zapisniku v roku enega tedna, velja zapisnik kot končen.
- (2) Z njim imenovano tajništvo ali drugi vodijo evidenco v skladu z določili skladno s svetom.

5. člen – stroški sveta/tajništvo

Vsi običajni smiselni in opravičeni izdatki/stroški, nastali zaradi delovanja sveta (soba za sestanek, simultani prevodi v francoščino, angleščino in nemščino, razen individualna potovanja in stroški prenočitve) in tajništva, bodo razdeljeni med pogodbenice, ki zastopajo delodajalce.

6. člen – odgovornost, odškodnine

- (1) Članstvo v svetu je v korist zastopanih pogodbenic, članov in nadomestnih članov ter se zato ne more izdajati za posameznika in neposredno odgovornost za obveznosti članstva.
- (2) Pogodbenice bodo skupaj in ločeno povrnile škodo in oprostile člane, nadomestne člane, njihove dediče in naslednike, od vseh zahtev, stroškov, pristojbin, izdatkov, obveznosti do virov sredstev in škode (vključno z razumnimi stroški odvetnika), ki so opravičeno nastali ali jim bili naloženi v povezavi z ali kot rezultat katerega koli dejanja, tožbe, sodnih postopkov ali zahtev, s katerimi bi postale pogodbenica ali bi lahko bile vpletene v zvezi ali kot rezultat njihovega članstva v svetu, razen če so bili dejanje, tožba, sodni postopek ali zahteva povzročeni z namerno malomarnostjo ali zaradi zanemarjanja dolžnosti.

7. člen – prijave kaznivega dejanja/jezik

Vse prijave kaznivega dejanja, zbirni dokumenti in širjenje dokumentov pod Dodatkom 6 naj potekajo preko elektronske pošte. Komunikacija s strani sveta in s svetom bo potekala po elektronski poti preko tajništva. Vsa obvestila, komunikacije in srečanja se bodo vodili v angleškem jeziku.

Dodatek 7 Postopki prilaganja dobrih praks

V skladu s 1. členom tretje alineje tega sporazuma je namen tega sporazuma med drugim povečati izkustvo dobrih praks. Skladno z dinamično naravo dobrih praks in 5. členom (3) tega sporazuma določa ta dodatek postopek, ki ga je treba upoštevati pri adaptaciji dobrih praks.

1. člen – predložitev novih ali predelanih listin nalog pogodbenicam

Delodajalce in delojemalce je treba spodbujati, da kadar koli med trajanjem tega sporazuma vložijo prošnjo tisti pogodbeni stranki, ki jih zastopa (predstavitvena stranka), za nov ali predelan seznam ukrepov (oba bosta od sedaj naprej imenovala nov seznam ukrepov), s priloženo pisno razlago in justifikacijo o predelavi obstoječega seznama ukrepov, v katerem je razloženo, zakaj in kako bodo novi ukrepi pomenili izboljšanje zaščite delavcev ali prispevali k isti zaščiti z alternativnimi praksami in tehnikami v primerjavi z obstoječim seznamom ukrepov. Pogodbenica, ki bo to predstavila, lahko ovrednoti in podpira nov seznam ukrepov.

2. člen – sporazum o novem seznamu ukrepov od nasprotne industrije (nasprotna stranka)

Če je bila izražena podpora pod 1. členom zgoraj, bo predstavitvena stranka predložila odobren nov seznam svoji nasprotni industriji z namenom razprave in odobritve. Ustrezne zrcalne stranke morajo organizirati izmenjavo mnenj o tem in se nato odločiti o sprejemu novega seznama ukrepov. Ko obe strani industrije izrazita soglasje, bo nov seznam ukrepov predložen svetu (8. člen (2) sporazuma).

3. člen – sprejem sveta

Svet odgovarja za zadnji pregled in sprejem novega seznama ukrepov, s čimer zagotovi, da novi seznam ukrepov ne bo prihajal v nasprotja s sporazumom (vključno z drugimi sezname ukrepov ali deli dobrih praks itn.). To vključuje tudi preklic starega seznama ukrepov.

4. člen – veljavnost adaptacij

Glede na adaptacije 3. člena bo komunikacija o vseh adaptacijah dobre prakse potekala preko elektronske pošte ali ektraneta drugim strankam. Ta bo veljal tri mesece od dneva sporočila, razen če svet določi drug datum veljavnosti.

5. člen – pogostnost postopka adaptacij

Poudarjamo, da se svet sestaja najmanj vsake dve leti. Zato so pogodbenice spodbujene k predlaganju strnjenih zahtev adaptacij, in sicer v času srečanja sveta.

Dodatek 8   Protokol zdravstvenega nadzora za silikozo

SPLOŠNE SMERNICE

Delodajalci izpeljejo na prvi stopnji presojo tveganja na delovnem mestu, kot je opisano v dobrih praksah, da ugotovijo, kje je za zaposlene osebe posebna nevarnost za zdravje, nanašajoč se ne vdihljiv kristalni kremen. Implementacija protokola zdravstvenega nadzora bo odvisna od rezultatov presoje tveganja.

Vse zdravstvene nadzore bodo strokovno izvajale usposobljene osebe v skladu s trenutnimi zahtevami nacionalne zakonodaje.

Zaposlenec(ci) ali zunanji zdravstveni svetovalci, ki bodo odgovarjali za varnostni in zdravstveni program, naj imajo delovne izkušnje z elementi programa zdravstvene kontrole dihal.

Cilji specifičnega vdihljivega kristalnega kremena, povezani z zdravstvenim nadzorom, so:

- zgodnje odkrivanje škodljivih zdravstvenih učinkov;
- ustvarjanje temelja, na podlagi katere se bodo ocenjevale spremembe, ki bi se morda razvijale;
- preprečevanje nadaljnje škode.

Potencialne koristi so:

- identificiranje prizadetih oseb;
- identificiranje potencialnih nevarnih delovnih pogojev in preverjanje učinkovitosti kontrolnih ukrepov na delovnem mestu;
- oddaja povratnih informacij o natančnosti presoje tveganja;
- zbiranje podatkov, na katere so temeljile epidemiološke študije.

ZDRAVSTVENE NEVARNOSTI ZA DIHALA

Osnovna zdravstvena nevarnost izpostavljenosti prahu, ki vsebuje vdihljiv kristalni kremen, je bolezen dihal, imenovana **silikoza**. Zato je nujno potrebno, da se zdravstveni nadzor osredotoči na pljuča. Znani so nekateri dokazi, da so osebe, ki trpijo zaradi silikoze, v večji nevarnosti za obolenje s pljučnim rakom. Za vse osebe, ki so na splošno izpostavljene prahu, in tiste, ki imajo dihalne bolezni zaradi prahu (pnevmokonioza, silikoza itn.), obstaja večja nevarnost, da zbolijo za tuberkulozo. To bi bilo treba upoštevati pri zdravstveni kontroli.

VSEBINA PROGRAMA ZDRAVSTVENE KONTROLE DIHAL

1) Program zdravstvenega nadzora dihal naj vsebuje naslednje točke:

- Za vsakega delojemalca se bo odprla **medicinska datoteka** za celoten čas zaposlitve. Format ni pomemben, vendar pa morajo biti zapisi dostopni pooblaščenim zdravstvenim strokovnjakom, obnovljeni, varni, povezani z npr. podatki o izpostavljenosti prahu, zaupni in arhivirani še najmanj 40 let po koncu izpostavljenosti.
Ta dosje vključuje zlasti naslednje bistvene elemente v skladu z nacionalno zakonodajo:
  - o podatki identifikacije;
  - o drugi uporabni demografski podatki (osebna in zgodovina družine);
  - o opis poklica delojemalca;
  - o zgodovina o zaposlitvah in posebnih dejavnosti, ki pojasnjujejo izpostavljenost potencialno škodljivemu prahu, kemikalijam in drugim fizikalnim snovem (sevanje);
  - o podatki o predhodnem zdravljenju, ki je osredotočeno na obstoječe simptome dihal (npr. kašelj, izbljuvki, kratka sapa, stenozno dihanje);

- razvade kajenja (število cigaret na dan, doba ...).
- **Zdravstveni pregled** toraksa. Pri pregledu je treba biti pozoren na to, ali so opažene spremembe toraksa normalne ali ne (npr. simetrija, razširitev, udarci, šumi dihanja, palpitacija, sopihajoče dihanje, piskanje in drgnjenje).
- **Preverjanje funkcionalnosti**
  - Čeprav so anomalije, ki jih pokaže spirometrija ali preverjanje delovanja pljuč, neznčilne (npr. kajenje je pomemben dejavnik, ki onemogoči vpogled v dejansko stanje), se šteje preizkus funkcionalnosti dihal kot uporabna komponenta v programu zdravstvenega nadzora dihal za osnovno presojo in periodični monitoring. Dopušča odkrivanje izgube pljučnih funkcij v zelo zgodnjem obdobju.
  - Standardne metode za pregled s spirometrijo in specifikacije opreme so bila priporočene od strokovnih združenj, kot je Evropsko društvo za bolezn dihal (European Respiratory Society) (1993) in Ameriško torakalno društvo (American Thoracic Society) (1995).
- **Radiološki pregledi.** Naslednje radiološke spremembe pri delavcih, ki so izpostavljeni kristalnemu kremenu, so najbolj zanesljiv način zgodnjega odkrivanja silikoze. Anomalije se po navadi vidi radiografično pred izgubo pljučnih funkcij, ki se odkrijejo s spirometrijo, ali preden nastanejo simptomi. Periodično rentgensko pregledovanje prsnega koša je zato pomemben del zdravstvenega nadzora dihal.
  - Rentgenski žarki polne velikosti postero anterior (PA) oprsja s priporočljivo visokonapetostno tehniko (manjši formati, pridobljeni iz računalniške tehnologije, niso primerni)
  - Slike naj berejo kvalificirani in usposobljeni radiografi ali pnevmologi.
  - Smernice o pravilni uporabi opreme in tehnike so objavljene. Več informacij o trenutnih praksah lahko dobite pri mednarodni organizaciji za delo (ILO), 1211 Ženeva 22, Švica.
  - Rentgenske slike se klasificira v skladu s smernicami 2000 Guidelines za uporabo ILO mednarodne klasifikacije radiografov pnevmokonioze. Implementacija in smernice za kontrole bolnikov po zdravljenju na primerni opremi in tehniki lahko pozneje dopušča klasifikacijo prsne rentgenske slike.
  - Pogostnost rentgenskih pregledov oprsja določa delovni zdravnik na osnovi presoje tveganja izpostavljenosti vdihljivemu kristalnemu kremenu. Pazite na veljavne zakonske omejitve v nekaterih državah glede pogostnosti rentgenskega pregleda. Po potrebi se posvetujte s specialistom medicine dela.
  - Zaposleni, ki so bili v stiku z izpostavljenim vdihljivim kristalnim kremenom, bi morali korist od zdravstvenih kontrol po zdravljenju. Delodajalci se obvezujejo, da bodo v okviru nacionalnih predpisov in predpisov ES pospešili te zdravstvene kontrole po zdravljenju.

2) Arhiviranje zapisov in zaupnost

- **Zdravstvene zapise** je treba hraniti na varnem. Dostop do teh zdravstvenih podatkov bo v skladu z nacionalno zakonodajo.
- Dobra **komunikacija** je nujno potrebna, če naj bi se dosegel cilj programa zdravstvenega nadzora.
  - Zaposlene je treba informirani o rezultatih zdravstvenega pregleda.
  - Razkrivanje rezultatov programa zdravstvenega nadzora v taki obliki, da ni možno identificirati posameznika, se uporablja samo z namenom povečanja zdravstvenih in varnostnih kontrolnih ukrepov na delovnem mestu.

REFERENCE:

- Delovni zdravstveni program za izpostavljenost kristalnemu kremenu v proizvodnjah peska – Nacionalno društvo proizvajalcev peska (NISA) – marec 1997
- Pregledovanje in nadzorovanje delavcev, izpostavljenih mineralnemu prahu – WHO – 1996
- Evropska revija o dihalnih obolenjih – zvezek 6, dodatek 16. marca 1993
- Pravilnik uporabe ILO mednarodne klasifikacije radiografov pnevmokonioze – revidirana izdaja 2000 – Mednarodna organizacija za delo (ILO)
- ATS (1995) Standardizacija spirometrije – Ameriška revija obolenj dihal in kritične nege v medicini, 152:1107-1136
- Delovno zdravstveno upravljanje v industriji kamnolomstva in kamnoseštva – Nacionalni svetovadni odbor kamnolomstva in kamnoseštva – različica 1. maja 2004
- Zdravje in varnost na delovnem mestu, informativne opombe o diagnozi delovnih obolenj, Evropska komisija za zaposlovanje in socialne zadeve, poročilo EUR 14768